

CS. PATAJ MIHÁLY

LEMENŐ NAP

Simányi Imre versei

SZERELMES LEVÉL

Merre élsz barátném mióta elhagytál s mióta én elhagytalak? A régi utcában még a régi házban szivedben még a régi tövissel? Én errefelé ahol a küzdelmes határ hajnalját a kűszöbömig ballag a vadnyulak nyomán — csak úgy mint anyai nagyapám lidején. —

Utóirat s tudatom még hogy errefelé már a november didereg a kertek alatt —

s esténként ha megvetem az ágyam melegét hiányát a fázásomban érzem mióta elhagytál barátném s mióta én elhagytalak —

MÁJUSI ZÁPOR

Ma délután megint úgy elpocsékoltt ez a májusi zápor, mint valaha — emlékeztek fiúk — ott a bőrigázott barmódi gyepen.

Nagyanyám, ó, Varga öreganyám, nagyanyáink!

Ki szed össze bennünket immár, mint az esővert kiskakasokat, s hárszékendőbe ki csavargat, mint a keletlen kalácstészta?

S ki rak száradni a kemence mögé, mint a didergő kiskakasokat, s hol az a kemence éleszteni melegével azt a keletlen kalácstészta?

S lehet-e még, lehet-e mégegyszer a régi, élesztős kegyvel gyanútlán kiskakasokként leskelődni a babákkal játszó, mindentudó kislányok szoknyája alá?

ZENEI MÉRLEG

Tíz színházi, öt-öt kamarakonzert szerepelt a filharmonia elmúlt évadi műsorszámlájában, mégis ha pusztán ennek a húsz hangversenynek súlyával tesszük mérlegre a szegedi kirendeltség programját — megállapításunk hiányosak. Statisztikai adatoktól elindulva: a húsz koncertre eladott 601 bérlet mennyiségileg eltörpül a többi filharmoniai rendezvény közönségigénye mellett. Szegeden a filharmonia ifjúsági hangversenyeinek két sorozat négy-négy előadásának 750 középiskolai, ugyanennyi általános iskolai bérletje volt, 800 bérletese a vasútforgalmi technikumban tartott öt, 250 diákberletje a MÜM 600-as iparitanuló intézetének hirdett négy koncertnek. Szegeden összesen 45 hangversenyt rendeztek 3151 bérlettel. A megye nagyobb városában tartott négy-négy koncert arányosan kevesebbet: Csongrádon 350, Szenteseen 300, Hódmezővásárhelyen 492, Makón 300 bérletje volt a filharmoniai hangversenyeknek — 16 előadásának összesen 1442. Az 1967-68-as évadban tehát az országos filharmonia szegedi kirendeltsége 61 előadást rendezett 4593 bérletessel.

Hogy a bérlettulajdonosok száma ilyen elhatározó hanghangsúllyal szerepel a statisztikákban — cseppet sem meglepő: a hangversenyek létét alapvetően garantálja a számszerűleg is biztosítható érdeklődés. (Összefoglalónkban szándékosan mellőztük az Országos Rendezőiroda szegedi és megyei programját, aminek közönségét szintén a kirendeltség toborozta — jóllehet a kifejezés túlzás, hiszen beat vagy tánczenei estekre köztudomásúan csak bravurral lehetett jegyet szerezni!) A bérlet száma alig esőkkent az 1966/67-es évadban iszonyító 649-cel szemben — összetétel pedig éppenséggel változatlan: egyetemisták és pedagógusok, zeneművészeti szakiskolások, főiskolai hallgatók és tanárok, néhány irodai dolgozó, orvosok, művészek — s hangtalanul beáruult a bűvös kör, az úgynevezett „városi intelligencia” láthatatlan szellemköre. Kétkézi munkásokat, gyári, üzemi termelőszövetkezeti dolgozók túlnyomó többségét, úgy látszik, nem érdekli a komoly zene. Igaz viszont, hogy az üzemi közönség-szervezők sem állnak mindenütt feladatuk magaslatán.

De hát egy Bach műsorra, vagy — horribile dictu! — mai magyar komponista darabjaira lasszóval sem lehet elkönyörögni valakit mondjuk a televíziós krimiről vagy a vasárnap délelőtti futball-derbőről. A bérletek mellett persze helyi árusítással is elkel néhány jegy — váltakozó szerencsével. Jeanne Marie Darre zongoramatinéjára 242 — a legtöbb. Kadosa Pál szerzői estjére 22 — majdnem a legkevesebb. Érdekesség még, hogy a Magyar Vonósnyegy kamarabérleti hangversenyére 65, a színházi Kodály-em-

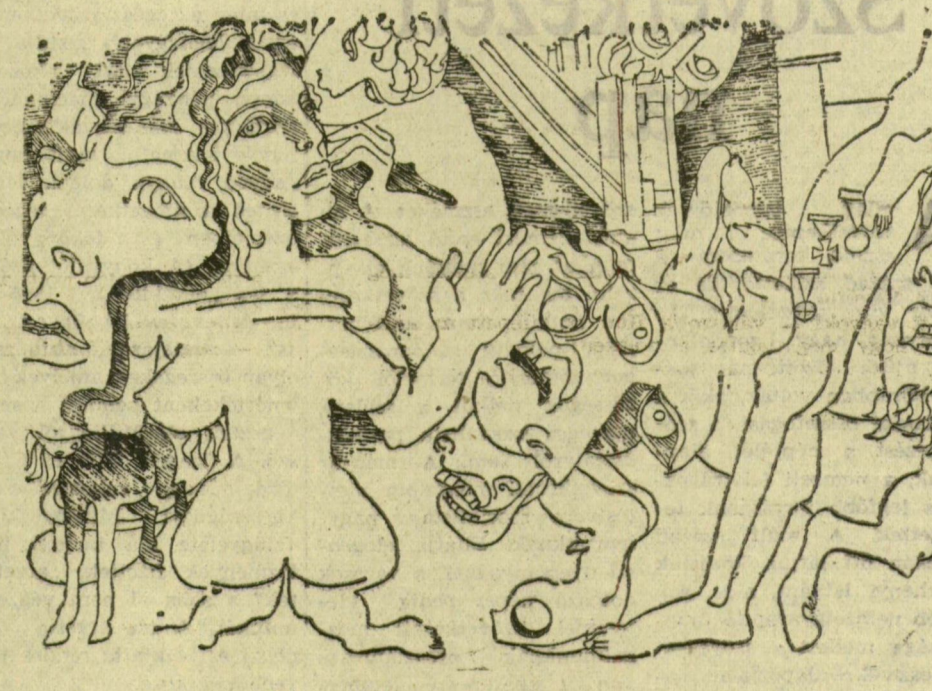
lékműsorra 81, Zara Doluhanova matinéjára 19 szabadjegy talált gazdát. Mit nyújtott tehát a filharmonia lelkes törzstagjainak? A vasárnap délelőtti tíz színházi matinéhoz öt-öt B vagy C kamarabérleti sorozatot, s az érdeklődés aránytalanul inkább szólt az előbbi programjának: a B-sorozatot 400 bérletes vásárolta. Pedig a különbség a kétfajta műsor között alig számottevő. A neves bécsi hegedűművész, Riccardo Onoposoff szólóestje mellé a „zenés-kamasz”, spanyol virtuóz: Raffael Orocco — akit a szegedi közönség is örömmel fedezett fel — zongoraestje, s a helyi művészeknek (Román Zoltán, Deiley József, Bódás Péter) pódiumot biztosító Szegedi Kamarazenekar koncertje került. Szemben a C-sorozattal, ahol a külföldi hazánkfiából alakult világhírű Magyar Vonósnyegyest szépszámu közönség, Kadosa Pál szerzői estjét a modern magyar muzsika híveinek valami kissébsége, a Szegedi Tanárképző Főiskola európai szinten is jegyzett női kóruszintén hálás érdeklődés hallgatta.

Doluhanova műsorát mindkét sorozat bérletben kapta, s egy-egy orgonahangversenyt hirdettek még, Virág Endrét és Lehotka Gáborét. S a korábban sürgetve követelt — bár akkor sem meggyőző igényformálással, inkább pedagógiai-népművelési szempontból helyesen hangsúlyozott — modern művek, huszadik századi magyar szerzők alkotásai sem játszottak alárendelt szerepet a műsorszámokban. Sőt! Túlzás nélkül állíthatjuk: filharmoniai programban ennyi modern mű sohasem kapott pódiumot. Színházi matinében ment Farkas Ferenc szvitje, a Furfangos diákok, Szabó Ferenc Elfelejtett szerenádja, Bartók III. zongoraversenye, Járdányi Pál hatyúdala, a Vivente e moriente, egy teljes Kodály műsor; Hacsaturján hegedűversenye, Prokofjev VII. szimfóniája, a kubai karmester E. G. Mantić maga vezényelte Nyitánya, Hindemith operából is Szegeden megismert Matthis szimfóniája, a ma élő bolgár Goleminov I. szimfóniája. Fiatal hazai szólistáink közül előnyösen mutatkoztak be Sirokay Zsuzsa, Szegedi Anikó, Perényi Miklós, Kótv László, halványabban hallottuk viszont Antal Imrét; s nagyot csalódtunk a svájci Blaise Calame hegedűjátékában. Jeanne Marie Darre változatlanul slágere a szegedi koncertközönségnek, s csak sajnálhatjuk, hogy nem kap több lehetőséget, a szegedi Várnagy Lajos művésztete. A karmesteri pultnál vezető dirigenseink: Komor Vilmos, Kóródy András, Lukács Ervin és Erdélyi Miklós mellett a vegyes benyomásokot keltő E. G. Mantić és a csiszoltabb technikájú bolgár Konstantin Iljevet hallottuk a Bartók Béla zenekar élén, — Vaszy Viktort és Szalatsy Istvánt nem kell bemutatni.

Nikolényi István

VINKLER LÁSZLÓ

A TRÓJA-SOROZATBÓL



Simon Emil

A KAZÁN-HÁZBAN

A fűtő az órára nézett. Eppen a harmasra ugrott a nagymutató, amikor a fiú besettenkedett. Mérgesen ráncolta a homlokát, nem szerette a fiút. Folyton késett, s a munkára is noszogatni kellett. A gyárnak csaknem minden részlegét végigjárta, most meg idehelyezték. — Faragjon embert belőle! — mondta az üzemvezető.

A fűtő szemében ez volt a legnagyobb sértés. Legszívesebben felpofozta volna a fiút. Máskor talán meg is tenné, de most fékezte magát. Minden percben értesítetik hazulról, hogy megszületett a fia. Mert az bizonyos, hogy fiú lesz! — Csak azt tudnám, minek jöttél ide? — kérdezte haragosan. — Tettek! — mondta rá a fiú. Amíg a fűtő a kazánnal bajlódott, lopva az órára lesett. — A fűtő kezét mosott, leült az asztalhoz, evéshez terített. Egyszer csak odajött a fiú is, összegörnyedt a padon, gyomrára szorította a kezét. — Mi bajod van? — kérdezte a fűtő. — Fáj — mondta a fiú. — Mese! — legyintett a fűtő. — Jó, majd ha elvisznek a mentők, megtudja! — A fűtő abbahagyta az evést, elsétált a kazánok közé. „Legjobb, ha nem törődöm vele!” — gondolta. — Reggel majd szólók az üzemvezetőnek, helyezzék máshová!” — A fiú a szeme sarkából sandított a fűtőre. Azt már látta, hogy a gyomorgörcsöt hiába színleli. Az óra mutatója vérszesen kapaszkodott előbbre. — Salakozunk! — adta ki a fűtő. — A fiú megdermedt. Ha nekifognak, hajnalig nem szabadul! Kellően tápázkodott fel a padról. Magára szíjazta a védőálarcot, közben sebesen forogtak a gondolatai. Ha lemegy a pincébe, a lapáttal elvághatja a szellőző vezetékét! Akkor aztán nincs salakozás!

A fiú kinyitotta a pince vasajtóját, majd dögve becapta maga után. A fűtő várta a dudajelzést. Egy idő múlva türelmetlenül dörömbölni kezdett a vasajton. Nemsokára felbukkant a fiú. — Bedöglött a szellőző! — mondta. — Hozd az álarcomat! — kiabált rá a fűtő. Felcsatlította az arcára, rohant le a pincébe. Megnyomta a szel-